

Samhällskunskap

Delprov B

Årskurs

9

Elevens namn och klass/grupp

Till dig som ska göra provet!

- Tänk på att alla uppgifter ger dig möjlighet att visa belägg för nivå E. Försök därför att skriva det du kan även om uppgiften känns svår.
- Många uppgifter ger dig möjlighet att också visa belägg för nivå C och A. De små rutorna vid varje uppgift visar vilken nivå uppgifterna går till.

 Uppgiften ger dig möjlighet att visa belägg för nivå E.

 Uppgiften ger dig möjlighet att visa belägg för nivå E och C.

 Uppgiften ger dig möjlighet att visa belägg för nivå E, C och A.

- Tänk på att vid de uppgifter där du ska skriva en bokstav, siffra eller ett kryss bara skriva ett tecken vid varje ruta eller rad.
- Längst bak i häftet finns sidor att skriva på om du inte får plats.

I tankebubblan finns tips om hur du kan göra och vad som är bra att tänka på när du arbetar med uppgifterna.

Nedan finns ett antal påståenden om källor.

Sätt kryss för om påståendet stämmer eller inte! Om du sätter ut två kryss på någon deluppgift räknas svaret som ogiltigt. Om du skriver alla kryss i samma kolumn räknas uppgiften som ogiltigt.

När du söker på internet finns det olika sökmotorer som du kan använda, till exempel från Google och Bing.

	Stämmer	Stämmer inte
a) När du använder en sökmotor kommer alltid de mest trovärdiga träffarna längst upp.	☐	☐
b) De olika sökmotorerna har inget ekonomiskt vinstintresse eftersom de är ideella organisationer.	☐	☐
c) Om man använder flera källor kan man öka möjligheten att avgöra om informationen stämmer.	☐	☐
d) Alla texter på Wikipedia skrivs av ämnesexperter så man behöver inte ifrågasätta trovärdigheten.	☐	☐
e) Sökmotorerna finansieras bland annat genom företag som annonserar på deras sidor.	☐	☐
f) Genom att använda en sökmotor kan du hitta relevant information.	☐	☐
g) Informationen på bloggar är ofta mer kontrollerade än den information som finns på svenska dagstidningars webbplatser.	☐	☐
h) Man behöver inte vara kritisk till det som skrivs i svenska dagstidningar eftersom de skrivs och kontrolleras av journalister.	☐	☐
i) Information från internet kan vara mer relevant än den information som finns i läroböcker.	☐	☐
j) Företag eller organisationer använder många gånger medier för att påverka människor att köpa deras produkter eller tjänster.	☐	☐

En demokrati kännetecknas av att man får uttrycka och ha olika åsikter. Nedan kan du läsa Annas ståndpunkter kring några samhällsfrågor.

Fortsätt meningen och hjälp **henne** att **argumentera** för sina ståndpunkter!

a) - Det är bra att höja skatten på bensin därför att...

---

b) - Det är bra att satsa mer pengar på försvaret därför att...

Uppgiften fortsätter på nästa sida!

c) - Det är bra att vi har massmedia som är fri från statlig kontroll därför att...

Alvas klass vill åka på en skolresa. Alva föreslår att varje elev ska betala 500 kronor så att klassen får råd med resan. Klassens lärare säger att skolan ska vara kostnadsfri för föräldrarna och istället betalas med skatter. Man kan inte kräva pengar av föräldrar för varken skolresor eller terminsavgifter, något som förekommer emellanåt i andra länder.

Resonera om varför vi har en kostnadsfri skola i Sverige!

Försök att:
- förtydliga ditt resonemang
med konsekvenser både
ur individ- och
samhällsperspektiv

Skola, kommun, riksdag och EU fattar beslut om olika saker. Vilka som beslutar om vad är oftast reglerat i lagar.

Vem beslutar om vad?

Sätt kryss i rätt kolumn. Du ska bara sätta ett kryss på varje ”beslut”. Om du skriver fler än ett kryss vid något alternativ räknas deluppgiften som ogiltig, om du skriver alla kryss i samma kolumn räknas uppgiften som ogiltig.

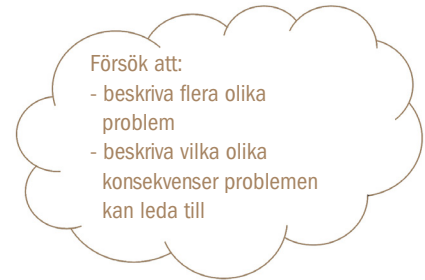
Fråga att besluta om ...	Skola	Kommun	Riksdag	EU
a) <u>högre barnbidrag.</u>	☐	☐	☐	☐
b) <u>vilka läromedel eleverna ska ha.</u>	☐	☐	☐	☐
c) <u>människor från Frankrike ska kunna flytta till Sverige för att arbeta.</u>	☐	☐	☐	☐
d) <u>ett nytt bostadsområde ska byggas.</u>	☐	☐	☐	☐
e) <u>hur långa raster eleverna ska ha.</u>	☐	☐	☐	☐
f) <u>vad skollagen ska innehålla.</u>	☐	☐	☐	☐
g) <u>hur mycket pengar som ska läggas på försvaret.</u>	☐	☐	☐	☐
h) <u>det ska byggas en simhall i samhället.</u>	☐	☐	☐	☐

85 % av Sveriges befolkning bor på mindre än 1,5 % av landets yta. Befolkningstätheten är mycket större i söder än vad den är i norr.

Vilka problem (1-3 st.) kan det finnas till följd av att Sverige är så ojämnt befolkat?

Om du vill kan du använda dig av följande eller andra begrepp:

individ   samhälle   ekonomi   sysselsättning   utbildning
service   skatter   urbanisering   arbetsmarknad

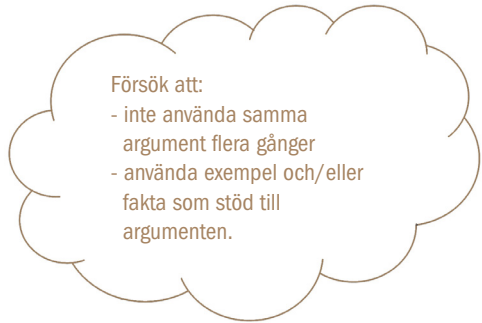
Lined area for writing answers.

En skola hotas av nedläggning. Eleverna kommer att behöva åka till andra skolor i stället.

Nedan finns grupper av personer som har åsikter om detta och för fram sina argument.

Vilka argument för och emot skolans nedläggning kan de olika grupperna ha?

Politiker – argument för och emot:

Föräldrar – argument för och emot:

Elever – argument för och emot:

Skolpersonal – argument för och emot:

Barn 12 - 16 år	Ja	Nej
Har du blivit utsatt för kränkningar på nätet eller via mobilen?	45 %	55 %

Källa: Friends nätrapport 2013
issuu.com/friends.se/docs/friends_n_trapport_2013/3

Barn 12 - 16 år	
Hur stor del av eleverna har någon gång under det senaste året blivit utsatta för kränkningar av annan elev på skolan?	19 %

Källa: Friendsrapporten 2012
friends.se/press/nyhetsarkiv/ny-rapport-fran-friends

Siffrorna i tabellerna visar att det är betydligt fler som har blivit utsatta för kränkningar på nätet eller mobilen än vad det är som blivit utsatta i skolan.

Beskriv vilka anledningar det kan finnas till att det är så många fler som blivit utsatta för kränkningar på nätet jämfört med i skolan!

Försök att:
- förtydliga med
exempel, fakta
eller konsekvenser

--	--	--

Text 1

Texten är från uppslagsverket
Bättre Vetande, utgivet av Kunskap och Fakta
förlag i Stockholm

Oligarki

Ordet oligarki kommer från det antika
Grekland och betecknar ett styrelsesätt som
betyder att det är några få personer som
bestämmer.

Författare: Olof Johansson, professor i Antikens
historia

Ta ställning till om följande källkritiska kriterier
är uppfyllda eller inte i text 1. Om du skriver alla
kryss i samma kolumn räknas ditt svar som ogiltigt.

	JA	NEJ
Kan du hitta författare till texten?	☐	☐
	JA	NEJ
Kan du hitta om författaren är expert på detta området eller lekman/amatör?	☐	☐
	JA	NEJ
Kan du hitta i vilket syfte texten har skrivits?	☐	☐
	JA	NEJ
Kan du hitta när texten är publicerad?	☐	☐
	JA	NEJ
Kan du i text 1 hitta om någon har fakta- granskat den?	☐	☐
	JA	NEJ
Kan du hitta källor till den information som presenteras i texten?	☐	☐

Text 2

Texten är publicerad 2012.

Bondeförbundet

Partiet växte fram i mitten av 1910-
talet. Från början var partiet framför allt ett
parti som vände sig till jordbrukare. 1958
bytte partiet namn till Centerpartiet. Partiet är
än idag representerat i Sveriges riksdag.

Författare: Gudrun Kilstad
Granskad av: Maj Källqvist

Ta ställning till om följande källkritiska kriterier
är uppfyllda eller inte i text 2. Om du skriver alla
kryss i samma kolumn räknas ditt svar som ogiltigt.

	JA	NEJ
Kan du hitta författare till texten?	☐	☐
	JA	NEJ
Kan du hitta om författaren är expert på detta området eller lekman/amatör?	☐	☐
	JA	NEJ
Kan du hitta i vilket syfte texten har skrivits?	☐	☐
	JA	NEJ
Kan du hitta när texten är publicerad?	☐	☐
	JA	NEJ
Kan du i text 2 hitta om någon har fakta- granskat den?	☐	☐
	JA	NEJ
Kan du hitta källor till den information som presenteras i texten?	☐	☐

På internet finns det mycket information att hitta. Mycket är bra men det finns också sådant som är mindre bra från olika synpunkter. Det gäller därför att vara kritisk till det man läser och man bör ta reda på information om källorna innan man använder dem.

a) Varför kan det vara viktigt att ta reda på **vem som har gjort webbsidan**?

Försök att:
-förtydliga med exempel,
fakta eller konsekvenser

---

b) Varför kan det vara viktigt att ta reda på **varför webbsidan är gjord**?

Försök att:
-förtydliga med exempel,
fakta eller konsekvenser

Uppgiften fortsätter på nästa sida!

Försök att:
-förtydliga med exempel,
fakta eller konsekvenser

c) Varför kan det vara viktigt att ta reda på **när webbsidan är uppdaterad**?

Försök att:
-förtydliga med exempel,
fakta eller konsekvenser

d) Varför kan det vara viktigt att använda sig av **flera källor**?

Nedan finns ekonomiska begrepp i grupper. Det finns fyra begrepp i varje grupp och ett passar inte in i sammanhanget. Sätt ett kryss vid det ord i varje grupp som **inte** passar in!

Om du skriver fler än ett kryss i någon deluppgift räknas svaret som ogiltigt.

a)

- Disponibel inkomst
- Hushållsekonomi
- Nettolön
- Proposition

d)

- Kostnadsfri utbildning till alla
- Konkurs
- Skatt
- Välfärd

g)

- Efterfrågan
- Pris
- Utskott
- Utbud

b)

- Bruttonationalprodukt
- Fattigt/rikt land
- Presstöd
- Produktion

e)

- Arbetsmiljö
- Budget
- Inkomst
- Utgifter

h)

- Konkurrens
- Marknadsekonomi
- Offentlighetsprincipen
- Vinst

c)

- Amortera
- Banklån
- Barnbidrag
- Ränta

f)

- Globalisering
- Handel
- Transporter
- Avbetalning

i)

- Högkonjunktur
- Inflation
- Löneökning
- Monopol

I Sverige har vi ett system som innebär att om du blir arbetslös eller inte kan försörja dig så kan du få ekonomisk hjälp av samhället.

Beskriv vad det skulle kunna få för konsekvenser (1-4 st.) för individer och samhälle om denna ekonomiska hjälp skulle minskas kraftigt!

Försök att:

- beskriva vad konsekvenserna kan leda till
- beskriva konsekvenser för individ och samhälle

Uppgiften fortsätter på nästa sida!

--	--	--

Direkt demokrati och representativ demokrati är två olika varianter av demokratiskt beslutsfattande. I tabellen finns argument för dessa båda varianter.

Sätt **ett** kryss för om argumentet passar bäst för ”direkt demokrati” eller ”representativ demokrati”! Om du skriver fler än ett kryss vid ett argument räknas svaret som ogiltigt. Om du skriver alla kryss i samma kolumn räknas ditt svar som ogiltigt.

Argument	Direkt demokrati	Representativ demokrati
”... är bäst eftersom det visar vilka åsikter folket har i frågan när beslutet tas.”	☐	☐
”... är bäst eftersom alla får vara med och tycka om alla frågor.”	☐	☐
”... är bäst eftersom det är mer effektivt i länder med många invånare.”	☐	☐
”... är bäst eftersom beslutet får ett mer folkligt stöd.”	☐	☐
”... är bäst eftersom det blir en mer rättvis bild över vad folket verkligen vill i den frågan.”	☐	☐
”... är bäst eftersom det är bättre att man låter insatta politiker bestämma.”	☐	☐
”... är bäst eftersom de som utsetts då kan ta hänsyn till hela samhällets behov.”	☐	☐
”... är bäst eftersom alla röstberättigade inte vill eller hinner ägna sig åt alla politiska frågor.”	☐	☐

Det finns många olika faktorer som påverkar vad en elev i årskurs 9 kan komma att arbeta med i framtiden.

Beskriv vilka faktorer (2-4 st.) som kan påverka våra yrkesval!

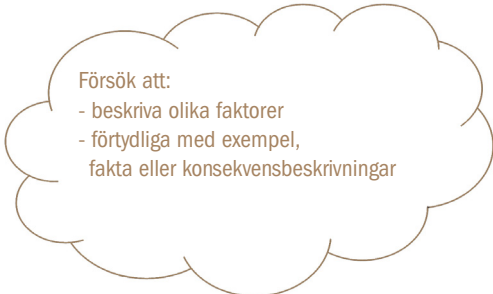

Här finns extra plats att skriva. Glöm inte att ange vilken uppgift det gäller.

Formulär för sammanställning av elevresultat samhällskunskap åk 9 2016

Samhällskunskap åk 9	1:a delen av kunskapskraven			3:e delen av kunskapskraven			6:e delen av kunskapskraven		
	E	C	A	E	C	A	E	C	A
Delprov A									
Uppgift A1	☐	☐	☐						
Uppgift A2				☐	☐	☐			
Uppgift A3				☐	☐	☐			
Uppgift A4	☐	☐	☐						
Uppgift A5							☐	☐	☐
Uppgift A6				☐	☐	☐			
Uppgift A7							☐	☐	☐
Uppgift A8							☐	☐	☐
Uppgift A9	☐	☐	☐						
Uppgift A10	☐	☐							
Uppgift A11	☐	☐	☐						
Uppgift A12				☐	☐	☐			
Uppgift A13	☐	☐	☐						
Samhällskunskap åk 9	1:a delen av kunskapskraven			3:e delen av kunskapskraven			6:e delen av kunskapskraven		
Delprov B	E	C	A	E	C	A	E	C	A
Uppgift B1							☐	☐	
Uppgift B2				☐	☐	☐			
Uppgift B3				☐	☐	☐			
Uppgift B4	☐	☐	☐						
Uppgift B5	☐	☐	☐						
Uppgift B6				☐	☐	☐			
Uppgift B7	☐	☐	☐						
Uppgift B8							☐	☐	☐
Uppgift B9							☐	☐	☐
Uppgift B10	☐	☐	☐						
Uppgift B11	☐	☐	☐						
Uppgift B12	☐	☐	☐						
Uppgift B13	☐	☐	☐						
	DKK 1			DKK 3			DKK 6		
	E	C	A	E	C	A	E	C	A
Max. antal belägg	13	13	12	7	7	7	6	6	5
Visat antal belägg för nivå E	☐			☐			☐		
Visat antal belägg för nivå C		☐			☐			☐	
Visat antal belägg för nivå A			☐			☐			☐

1:a delen av kunskapskraven

Eleven har * kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då * samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp och modeller på ett * fungerande sätt.

3:e delen av kunskapskraven

Eleven kan undersöka samhällsfrågor ur olika perspektiv, och beskriver då * samband med * underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i några samhällsfrågor med * resonemang och * underbyggda argument och kan då * växla mellan olika perspektiv.

6:e delen av kunskapskraven

Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett * fungerande sätt och för * underbyggda resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.

Totalt antal belägg för eleven	Max. antal belägg per nivå:	Har eleven belägg i alla delar av kunskapskraven?
E	26	☐
C	26	☐
A	24	☐

Provbetyg:

Summering av totalt antal visade belägg på provet:

☐	76
--------------------------	----

Formulär för resultatrapportering ämnesprov samhällskunskap åk 9 2016

Provbetyget i formuläret sammanfattar de kunskaper som eleven har visat i det nationella provet. Slutbetyget behöver inte vara detsamma som probetyget eftersom probetyget grundar sig på alla kunskaper som eleven visat i ämnet.

Skola:

Pojke:

Flicka:

Klass/grupp:

Födelsedatum:

Elevens namn:

Kommun:

Läser enligt kursplanen för SVA:

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR PEDAGOGIK OCH SPECIALPEDAGOGIK